

HISTORIEN
OM
JONSTRUPHØJ

REDIGERET
AF
VIBEKE ALMER
MORTEN VAN REELWIJK
HASSE BLOM

Udgivelsesår 2000

Forsidebillede:
Jonstruphøj 2000
Foto: Hasse Blom

Sommerfest juni 1998
Foto: Hasse Blom

Forord

Dette hæfte er lavet i anledning af 25 årsdagen for dannelsen af Grundejerforeningen 'Jonstruphøj'.

Drivkraften har været nysgerrighed om gamle billeder uden historie og gamle historier uden billeder om og fra Jonstruphøj fra tiden sidst i 1800 - tallet indtil nu, hvor de seneste 25 år naturligvis er særdeles veldokumenterede, ikke mindst fotografisk. Det har derfor været en overordentlig svær opgave at begrænse sig i valg fra det store billedmateriale om vores smukke område, billeder som beboerne velvilligt har stillet til rådighed for redaktionen.

Redaktionen vil gerne takke de, der med deres indlæg, store og små, har medvirket til, at gøre dette skrift til et forhåbentlig interessant og læseværdigt lokalhistorisk dokument, og en tak rettes også til de personer, der som kilder har bidraget til en høj grad af lødighed og autenticitet.

God fornøjelse.

Vibeke Almer, Morten van Reeuwijk & Hasse Blom

Indholdsfortegnelse

	Side
Forord	3
Indholdsfortegnelse	4
Fortiden	
· Indledning	5
· Middelalder og reformation	5
· Jonstrup Vang deles op	6
· Lodderne og matriklerne	6
· Den første gård	6
· Branden	6
· Søndersøgaard	6
· Kort: Bygninger mm. 1796 – 1973	7
· Dr.phil. Peter Andreas Heiberg	8
· Ejerliste, matrikel 5 af Jonstrup Vang	8
· Udtørring af Søndersø	9
· Søndersøgaards endeligt	9
· Villa Ida	9
· Jonstruphøj	10
· Familien Hornemann	11
· Gartner Rasmussen	11
· Overlæge Fenger Just	12
· Kort: Ejendomsoversigt fra 1796 til i dag	13
· Skrønen om livlægen	14
· Flystyrt i Jonstruphøj sø	14
· Øjenvidneberetning	15
· Overlevede flystyrt, døde under opsang	15
· Udstykningen	15
· Peter Jensen	15
· Artikel: Friluftsteater paa Jonstruphøj?	16
· Kollektivtiden	17
· Rækkehusene	17
· Østvejen	18
Træerne	
· Historie	19
· Den oprindelige beplantning	20
· Nyplantninger	20
Søen	
· Søens ældre historie	22
· Jonstruphøjs naturperle	22
Dyrelivet	
· Dyrelivet på Jonstruphøj	25
· Skema: Fugleobservationer	26
· Dyrelivet set fra 1. sal	27
· En andehistorie fra det virkelige liv	28
Haven og planterne	
· Haven omkring bebyggelsen	29
· Haven i dag	29
Fester	
· Sommerfest	30
· Fastelavnsfest	31
Kildefortegnelse	33
Litteraturfortegnelse	33
Tak til	34

Fortiden

Af Morten van Reeuwijk

Indledning

Under planlægningen af jubilæumsskriftet syntes vi, at det kunne være interessant at få noget med om fortiden for det område, vi kalder Jonstruphøj. De fleste tidligere og nuværende beboere ved, at der i begyndelsen af halvfjerdsene lå en stor herskabelig villa med navnet Jonstruphøj, og at den blev bygget af en professor Fenger, der var livlæge for Christian 10. Selv folk, der har boet i andre dele af Jonstrup for mange år siden, ved det, og de samme informationer ligger på Værløse Lokalhistoriske Arkiv. Vi besluttede, at det måtte der kunne skrives et sjovt lille afsnit om. Jeg vil senere komme ind på, hvor meget rigtigt der er i den historie.

Når man begynder at "grave" i fortiden, finder man ud af, at Danmark er et fantastisk land, hvor alt bliver gemt. Vi har arkiver, hvor man kan få lov til at læse i 2-300 år gamle protokoller, og hjælpsomme mennesker både lokalt og ude i landet hjælper gerne med at finde de rigtige sider i de rigtige bøger. Specielt vil vi gerne takke Hanne Jespersen fra Værløse Lokalhistoriske Arkiv, som har bidraget med mange oplysninger og har været en engageret støtte.

Det ene dokument tager det andet, og hvad der fra starten blot skulle have været "lidt om villaen Jonstruphøj" har udviklet sig. Det er blevet til en samling af historier, der starter omkring år 1200 og følger nogle af de mange personer, der har ejet vores grund og de gårde, der har ligget her. Karakteristisk for historierne er, at mange før os er faldet for områdets skønhed. Der har været markante gårde og bygninger, i lange perioder de største og fornemste i området, og det har ikke været hvem som helst, der har ejet dem, det har været store, kendte, velhavende slægter.

Middelalder og reformation

I middelalderen regner man med, at området var bispe-

Udsnit af kort over Jonstrup Vang, opmålt i 1783. I øverste højre hjørne ses Søndersø. Den røde streg er den planlagte grænse til den senere "Jonstrup Vang fredskov", her anlægges i 1792 det nuværende skovdige. Jonstruphøjs indgang til skoven er i "knækket" i skovgrænsen nederst til venstre, og moseområdet lige til højre herfor er begyndelsen til Jonstruphøj sø.

gods, det vil sige, at det var ejet af kirken. Navnet Jonstrup stammer sandsynligvis fra en ridder Jon Raymoth, der omkring år 1200 grundlagde ridderborgen "Jonsborg" eller "Jonstrup", der lå lige ved Søndersø mellem Jonstruphøj og søen. Omkring borgen blev der ryddet skov til agerland, og det kan sagtens have omfattet vores område. Borgen har stået til ca. 1435, hvor den formentlig blev ødelagt "ved fjendehånd", på samme tid som omkringliggende borge og klostre forsvandt. Borgen blev ikke genopført, men på dens marker blev opført en gård, Jonstrup Gård, hvor lensmanden boede, og som området derefter hørte ind under.

Ved reformationen i 1536 kom Jonstrup i Kronens besiddelse, men var i begyndelsen "udlagt til fordel for kirken", nu blot den protestantiske kirke i stedet for den katolske. Fra omkring år 1600 nævnes Jonstrup Vang, gårdene blev nedlagt, og området udlagt til høavl til kongens heste. Der var stadig mange træer i det meste af Jonstrup Vang, men ikke tæt skov som vi kender det nu, da der skulle lys til græsset og andre afgrøder, der voksede under træerne. I de næste par hundrede år skete der ikke de helt store forandringer, forskellige personer dyrkede området, og

betalte kongen med forskellige afgrøder.

Jonstrup Vang deles op

I 1769 blev skoven opmålt, fordi man ville dele Jonstrup Vang op i to dele, en sydlig fredskov, og en nordlig del til høeng. På kortet fra 1783 er grænsen fastlagt, og i 1792 anlægges det skovdige, der ligger der i dag.

25. november 1795 underskriver Kong Christian 7. en resolution om udstykning af Jonstrup Vang og dens overgang til privat eje, mod en fast årlig betaling til kongen naturligvis. Området mellem den nye Jonstrup Vang fredskov og Sønderløse blev opdelt i 68 lodder. De havde forskellig størrelse, men den forventede ydelse fra hvert lod, og dermed betalingen til kongen, var ens. Lodderne blev fordelt ved en lodtrækning, på Ballerup kro, mellem 68 interesserede husmænd fra Ballerup, Måløv, Pederstrup, Bringe og Værløse byer.

Indtil dette tidspunkt er alle oplysninger ret usikre. Man kender ikke med sikkerhed grænserne mellem de forskellige områder, da der ikke er bevaret ældre detaljerede kort. Til gengæld kan man følge de enkelte lodder, fra de formelt blev overleveret til de ny ejere den 11. juli 1796.

Lodderne og matriklerne

De 68 lodder var meget små, så små at det var umuligt for de fleste at leve af jorden, når kongen samtidig skulle have sin del. Derfor blev mange af lodderne i praksis lagt sammen, selv om det ikke var tilladt, og der blev udvist stor opfindsomhed for at omgå reglerne, mindreårige børn og andre familiemedlemmer stod snart som officielle ejere af en del af lodderne.

På et kort, der er dateret år 1809, ser man for første gang Jonstrup Vang inddelt i matrikler, men officielt var det først i 1844, at de 68 lodder blev slået sammen til de 32 matrikler, der i det store og hele eksisterer i dag. De oprindelige lodder nr. 4 og 5 blev slået sammen til matrikel nr. 5. Det er den matrikel, Jonstruphøj ligger på i dag.

De første private ejere af vores grund var Hans Christoffersen og tømmermand Lars Nielsen Schierum. De ejede henholdsvis lod nr. 4, der er den højeste del af grunden med de 2 rækker huse, der ligger væk fra søen, og lod nr. 5, der omfatter sørækken, søen og Jonstrup Vænge. I 1797 overtog Lars Nielsen Schierums søn, Børge Larsen, lod nr. 4, men lodderne var i praksis allerede slået sammen tidligere.

Den første gård

Sammenlægningen af lod nr. 4 og 5 må have været aftalt, før husmændene fik deres skøder, for allerede to måneder senere får Lars Schierum forsikret to nyopførte bygninger, hvoraf den ene tilsyneladende står på en anden mands grund. Bygningerne er de to sidebygninger i en trelænget gård og ligger med enderne helt op til diget og lige op ad det moseområde, der senere blev til den sø, vi kender i dag. De var bygget af egetømmer med lervægge og stråtag

og indrettet til lader, lo og stald til 6 "høveder". Størrelsen opgives til 8 fag lang, og 3 fag dyb.

Desværre ved vi ikke præcis, hvor store bygningerne var på den tid, da målene ofte blev opgivet i antal "fag", og et fag er ikke et fast mål, men afstanden mellem de lodrette bærende bjælker i et bindingsværkshus. Man kan se på senere dokumenter, hvor både antal fag og længden i alen var noteret, at der var stor forskel på længden af et fag, men det har ofte været ca. 2 meter.

I løbet af de næste fire år, til år 1800, blev stuehuset opført, det var 12-13 fag langt og 3 fag dybt bygget med mur mellem bindingsværket og med stråtag. Der var lergulve, to køkkener og to stuer, og der var porte, så man kunne køre igennem huset ind på gårdspladsen. Gården var den første, der blev forsikret i Jonstrup Vang, og var i mange år den største og fornemste i området. Forsikringssummen var 1000 rigsdaler.

I de næste 30 - 40 år skiftede gården ejer et par gange, og der blev bygget til, og opført nye bygninger. For eksempel kan man af forsikringspapirer fra 1834 se, at stuehuset er blevet udbygget, og at ejeren, Jens Knudsen, havde en bygning alene til bageri og bryggeri. Desuden var der forsikret en "tømmersat brønd med jernpumpe redskab", det lyder som noget, de ikke så hver dag, og vurderingsmanden har sågar fundet det nødvendigt at tegne udsmykningen på pumpehåndtaget midt i teksten i den officielle protokol.

Branden

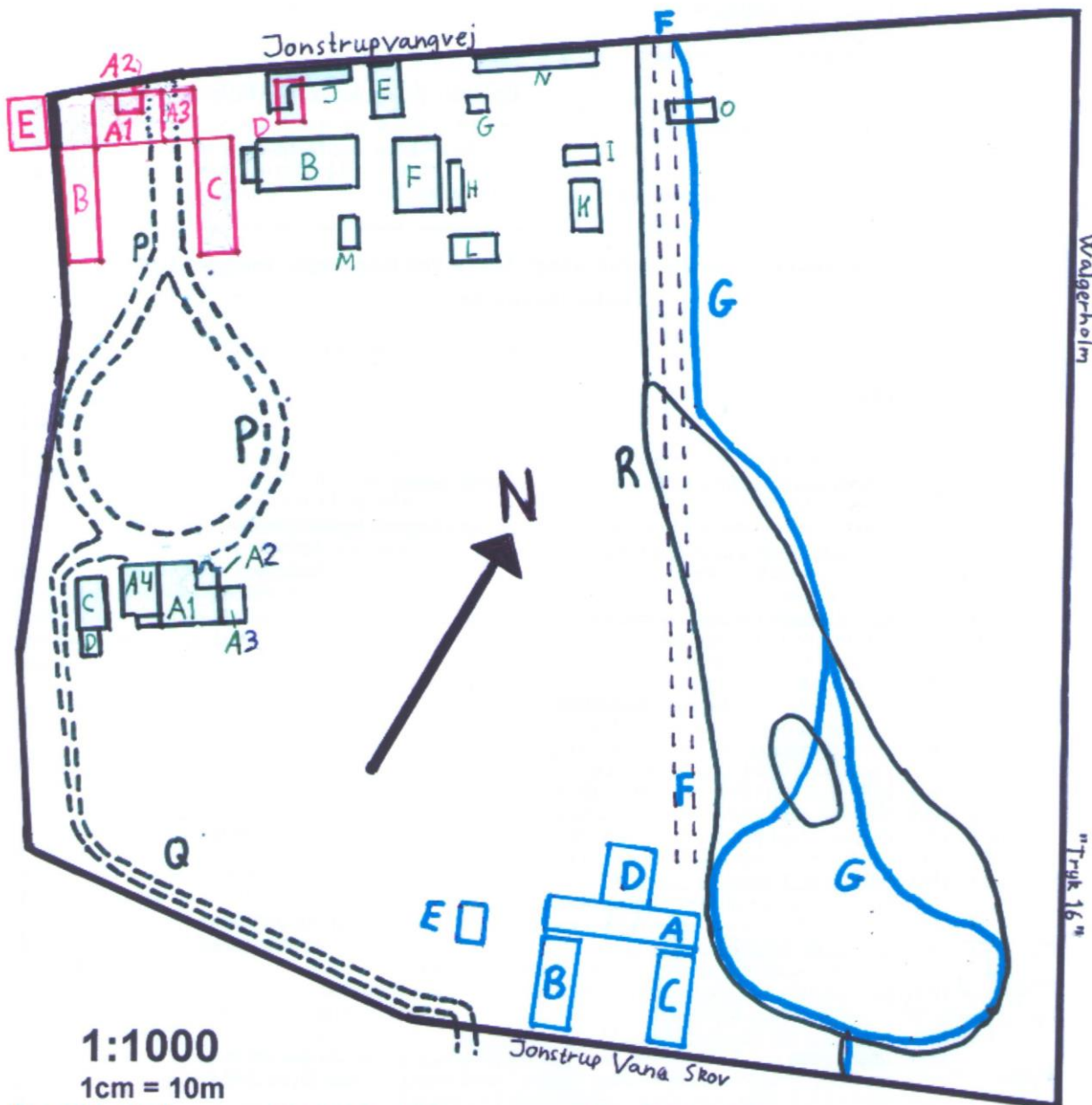
I oktober 1856 købte staldmester Anders Andersen gården, men han fik ikke lov til at bo der længe, for fire måneder senere, den 10. februar 1857, brændte gården ned til grunden. Vurderingsmændene skrev dagen efter, at alle værdier var tabt bortset fra en gryde til 12 rigsdaler og et par andre småting.

Sønderøgaard

Kort tid efter branden begyndte man opførelsen af en ny gård, der senere fik navnet Sønderøgaard. Den lå helt oppe ved vejen, ca. der hvor Gunnar Jørgensens hus ligger i dag. Staldmester Anders Andersen fik dog ikke bygget sin nye gård færdig, idet han midt under byggeriet solgte ejendommen til grosserer Gustav Frederik O'Hara Taffe. Kun ti måneder efter branden var der bygget en trelænget gård med tårn, den var godt nok ikke helt færdig, men bygningerne stod der med mur, bindingsværk og stråtag. I løbet af de næste år blev der bygget til flere gange.

I 1869 stod en imponerende og markant gård helt færdig. Hovedbygningen, der lå ud til vejen, var en solid muret bygning med skifertag, og tre skorstene, den var ca. 17 x 9 meter med verandaen. Midtfor, ud til vejen lå den toetagers tårnbygning på ca. 3,5 x 4,5 meter. Der var muret kælder under selve huset, og at den, i 1869, var indrettet med bl.a. vinkælder, fortæller lidt om hvilken klasse der var tale om.

Bygninger mm. på matrikel nr. 5, fra 1796 til 1973

1:1000
1cm = 10m

Blå: 1796 - 1857
Første gård

A: Stuehus
B: Lo & lade
C: Stald & lade
D: Tilbygning beboelse*
E: Bageri & bryggeri *
F: Markvej 1 indkørsel
G: Søen og åen i 1851

Rød: 1858 - 1888
Søndersøgaard

A1: Hovedbygning
A2: Tårn
A3: Veranda
B: Lo, lade, vognskur mm.
C: Stald, karlekammer mm.
D: Fåre- & svinestald, latrin mm.*
E: Lo & lade *

Grøn: 1888 - 1973
Villa Ida & Jonstruphøj

A1: Hovedbygning 1888
A2: Tårn
A3: Veranda
A4: Tilbygning 1908
B: Gartnerbolig 1890
C: Vaskehus 1890
D & K: Brændehus
E: Vognport & garage
F: Lade

G & N: Drivhuse
H: Urtekælder
I: Champignonshus
J: Værksted/vognport
L: Møddinghus
M: Svine & gedestald
O: Hønsehus
P: Ind- & rundkørsel
Q: Kørevej til skoven
R: Søen & øen i 1899

* betyder at placeringen af bygningen er usikker

De to sidebygninger var hver ca. 20 x 6 meter, af mur og bindingsværk, og med stråtag. Tilsammen var de to bygninger indrettet til bryggers med ildsted, tørvehus, stalde med tilbehør til 12 kreaturer, karlekammer, selekammer, skærelø, tærskelo, lader, vognskur med porte og et brændselshus. Øst og vest for gården lå yderligere to bygninger med lade, lo, svinestald, fårestald, hønsehus, vognskur og latrin. Forsikringssummen var for hele gården 11.000 rigsdaler.

Det har været en fornem gård, en passende bolig for en

grosserer, der inden han sælger ejendommen ti år senere, har taget et skridt op ad den sociale rangstige, idet han er blevet udnævnt til generalkonsul i San Francisco i Californien.

Dr.phil. Peter Andreas Heiberg

Den næste ejer af gården hørte også til i de højeste sociale lag, det var Peter Andreas Christian Heiberg. Han var ikke nær slægtning til den kendte digter Johan Ludvig Heiberg (gift med skuespillerinde Johanne Louise Heiberg), men

Ejere af matrikel nr. 5 af Jonstrup Vang, Kirke Værløse Sogn, Smørum Herred, Københavns Amt.

Københavns Birk til ca.1721, Rytterdistrikts Birk til ca.1819, Nordre Birk til 1888, derefter Søndre Birk

Tinglyst: Ejere

Kongen (Christian 7.)

Lod nr. 4:

11/7 1796 Hans Christoffersen

26/6 1797 Lars Nielsen Schierum (ejes formelt af hans søn Børge Larsen)

Lod nr. 5:

11/7 1796 Tømmermand & husmand Lars Nielsen Schierum (møllebygger & vurderingsmand)

26/6 1797 Lod nr. 4 & 5 er i praksis sammenlagt

22/11 1809 Commerceraad Proselins

24/4 1816 Jens Knudsen

1844 Formel sammenlægning af lod nr. 4 & 5 til matrikel nr. 5

1/10 1856 Staldmester Andreas Andersen

16/9 1857 Grosserer Gustav Frederik O'Hara Taffe (generalkonsul i San Francisco)

11/11 1868 Botaniker & dr.phil. Peter Andreas Christian Heiberg. (inc. Matr. 4,10a,12c & 21)

21/8 1872 Aktieselskabet "Søndersøgaard" (inkl. matr. 4, 10a, 12c & 21)

27/8 1879 *Proprietær Georg Christian Alfred Beyer (inkl. matr. 4, 10a, 12c, 17, 18, 20 & 21)

10/3 1886 *Overretssagfører Frederik Christian Haugsted Høst (inkl.matr.4,10a,12c,17,18,20,21)

16/11 1892 Fabrikant P. Vilhelm Irgens (inkl. matr. 4) pris 18.000 kr.

8/4 1903 Bogtrykker Carl Hohlenberg (inkl. matr. 4)

19/6 1907 *Direktør cand.polyt. Frederik Hornemann (inkl. matr. 4)

18/4 1917 Overlæge Peter Andreas Fenger Just(inkl. matr.4) 54.000 kr.(1918+3b, 1921+2b & 2c)

31/3 1951 (Arv) Professorinde Dagmar Fenger (inkl. matr. 2b, 2c, 3b og 4)

25/2 1953 Matrikel nr. 5 udstykes i 5a og 5b

31/7 1953 Matr. 5b: Gartneriejer Peter Jensen, pris 75.000 kr.

5/9 1953 Matr. 5a: Muremester og entreprenør Carl Edmund Nielsen (inkl. matr.2b,2c,3b & 4),

13/4 1962 Matrikel nr. 5a udstykes i 5a og 5c pris 52.000 kr.

26/5 1962 Matr. 5c:Tømmermester Gunnar Jørgensen, pris 140.000 kr.

18/8 1966 Matr. 5a (Jonstrupvænge): Hellerup ungdoms pension, pris 121.650 kr.

29/5 1970 Matr. 5b: I/S Jonstruphøj, pris 525.000 kr.

21/1 1972 Matrikel nr. 5b udstykes i 5b og 5d – 5ø og 5aa – 5ae

2/1 1973 Matr. 5d (JH nr.27): Poul Brams, først solgte hus, samtidig med nr. 26, 348.000 kr.

2/1 1973 Matr. 5e (JH nr.26): Peter Flemming Almborg, 1.hus, samtidig med nr.27, 355.000 kr.

29/10 1973 Matr. 5g (JH nr.24): Sidste hus i sørækken, pris 395.000 kr.

2/7 1974 Matr. 5n (JH nr.12): Første hus i midterste række, pris 450.000 kr.

2/9 1975 Matr. 5u (JH nr.19): Sidste hus i midterste række, pris 480.000 kr.

10/9 1975 Grundejerforeningen Jonstruphøj stiftes

16/1 1976 Matr. 5v til 5ø & 5aa til 5ad (JH nr. 1-10): Poul A. Sørensen, pris 650.000 kr./matrikel

13/4 1976 Matr. 5b (fællesarealet): Grundejerforeningen Jonstruphøj overtager vederlagsfrit

26/4 1976 Matr. 5ae (østvej arealet): Grundejerforeningen Jonstruphøj, pris 15.000 kr.

15/8 1977 Matr. 5aa,5ø,5z,5y,5x,5v (JH 4,5,7,8,9,10): 6 første huse i sidste række, pris 620.000

26/8 1977 Matr. 5ad,5ac,5ab,5æ (JH nr.1,2,3,6): Sidste 4 huse, pris 620.000/625.000 kr.

26/1 1981 Matr. 5a (Jonstrupvænge) Københavns Amtskommune overtager vederlagsfrit

16/3 1998 Matr. 5a (Jonstrupvænge) Eurodan huse, pris 2.885.000 kr.

* betyder overtaget efter udpantning
JH betyder adressen Jonstruphøj nr.

han havde da en oldefar fælles med ham. Peter Andreas Heiberg blev født i 1837, og allerede som 26-årig var han botaniker og dr. phil. Han giftede sig i 1860 med en 19-årig meget rig kvinde, og i 1860'erne begyndte han at opkøbe grunde i Jonstrup Vang og omegn. Det mest usædvanlige var købet af selve Søndersø, men han købte også mindst fem andre matrikler. Blandt dem var købet 1868 af det nuværende Jonstruphøj m.m. der har matrikel nr. 5 og matrikel nr. 4. De næste 85 år var de to matrikler slået sammen.

Det var sandsynligvis Heiberg, der døbte gården Søndersøgaard. I 1869 nævnes navnet i forsikringspapirerne, og der var i de sidste år bygget flere nye bygninger til, så gården bestod af ca. seks bygninger. Heiberg boede efter al sandsynlighed på gården med sin kone, den formuende Louise Sofie, og tyndet bestod af tjenestedreng, tjenestepige, to tjenestekarle, husjomfru og en forvalter.

Udtørring af Søndersø

Efter krigen i 1864, hvor Danmark mistede en del land, udtalte Dalgas de berømte ord: Hvad udadtil tabes, skal indadtil vindes. Ud fra denne devise påbegyndte Heiberg en dristig plan. Han havde konstateret, at det meste af Søndersø var lavvandet, og planlagde en udtørring af søen. Med konens formue i baghånden fik han gravet en kanal hele vejen rundt om søen, for at lede tilløbende vand uden om søen, og direkte til fraløbet. Derefter byggede han et pumpehus, købte en stor dampmaskine, og ansatte en fyrbøder til at passe kedlen. Tanken var at omdanne det meste af søen til en kæmpestor, frodig græseng.

Der blev pumpet i flere år, og i 1866/67 var vandstanden sunket ca. 2,2 meter, og søen var blevet ca. 50 tønder land mindre, — men jo mere man pumpede, des livligere sprang kilderne ud fra søens sider. Hvor mange år han pumpede er ikke helt klart, men i 1870 havde han givet op, for da tilbød han, at sælge søen til Københavns kommune. Kommunen var interesseret, da man manglede vand til forsyning af København. Nu var det jo bevist, at den ikke kunne tømmes, trods ihærdige forsøg.

De sidste år af Heibergs liv var en tragisk historie. Han gik fallit, og hans rige kone døde i 1871, 30 år gammel. Samme år giftede han sig med den 10 år yngre Margrethe Hauch, men de fik ikke lang tid sammen, for han døde i 1875, 38 år gammel. Et halvt år senere døde hans anden kone kun 28 år gammel.

Udsnit af kort opmålt i 1899. Villa Ida ligger lige over "knækket" i skovgrænsen. Læg mærke til den nye kørevej fra ejendommen til vejen gennem skoven, og rundkørslen foran huset.

Søndersøgaards endeligt

Den næste ejer af Søndersøgaard kom også fra de højere sociale lag, han hed Alfred Beyer og var proprietær (ejede betydelige arealer). I Jonstrup Vang købte han i 1879 otte matrikler, deriblandt matrikel nr. 4 og 5, ved en slags tvangsauktion. Vi ved, at han boede på gården med husbestyrerinde og fem andre tjenestefolk i 1880, og at han bl.a. solgte tørv til det nye Søndersø Vandværk. Det er muligt, at han sammen med Heiberg og måske den næste ejer af ejendommen, Frederik Høst, var involveret i forsøget med at udtørre søen. Deres navne går i hvert tilfælde igen omkring A/S Søndersøgaard (se ejer listen) og forskellige ejendomme i området.

I 1886 skiftede ejendommen igen ejer ved en slags tvangsauktion. Overretssagfører Frederik Høst blev den nye ejer. To år senere, den 20. februar 1888, brændte den kun 30 år gamle gård ned, trods sin solide opbygning af sten og med skifertag.

Søndersøgaard er nævnt i flere beretninger fra den tid, men tårnet er ikke nævnt andre steder end i forsikringspapirerne. Desværre er hverken billeder, tegninger eller malerier dukket op endnu. Da beskrivelsen af gården nu er fundet frem fra de støvede bøger, håber vi at der er nogle, som kommer i tanke om et billede eller en tegning, som de har set af en gård med et toetagers tårn. Værlose lokalhistoriske Arkiv (og redaktionen) er i hvert tilfælde meget interesserede .

Villa Ida

Frederik Høst valgte ikke at bygge gården op igen, men brugte i stedet forsikringspengene til at opføre en herskabelig villa på toppen af bakken. Byggeri gik hurtigt dengang. Godt otte måneder efter at Søndersøgaard brændte, stod den nye "beboelsesbygning i villastil" færdig den 6. november 1888, og Frederik Høst gav den navnet Villa Ida efter sin kone. Det er den samme villa, der senere skifter navn til "Jonstruphøj"

Det ældste kendte billede af Jonstruphøj. Årstallet har vi ikke, men det kan være fra overlæge Fenger Justs tid i 1920'erne.

at fremhæve ejendommens herskabelige stil. Rundkørslen ses tydeligt på alle kort fra denne periode.

Ligesom de sidste fem ejere beholdt Høst kun ejendommen i få år, for i 1892 solgte han den til fabrikant Wilhelm Irgens. Familien flyttede tilsyneladende ind i villaen, og året efter flyttede en gartnerfamilie ind i gartnerboligen.

Villaen var muret og med skifertag, og der var gesimser og stuklofter. Fra starten var der ca. 115 m² i to etager og halv kælder. Høst har måske været inspireret af Søndersgaard, da han forsynede villaen med et tårn.

Familien har næppe boet i villaen, men har nok brugt den som "lystejendom", som den kaldes i et skøde få år senere. Vi ved nemlig, at Høst også ejede den meget store Måløvgård, der lå kun 800 meter sydvest for Villa Ida. Man kan også forestille sig, at huset var tænkt som aftægtsbolig.

I 1890 byggede Høst et vaskehus ved villaen, og en gartnerbolig ud til vejen ved indkørslen. Gartnerboligen var 15,5 x 7,5 meter, muret op med røde håndstrøgne sten, der var stald til tre heste i den ene ende, og en kvist over beboelsen. Bygningen står der såmænd endnu, det er Jørgensens villa ude ved vejen, på matrikel nr. 5c, der dog er bygget om og har fået skiftet det oprindelige spåntag ud med teglsten. Læg mærke til de mange bygningsmæssige detaljer, næste gang du går forbi det flotte gamle hus.

I 1891 lavede Høst en handel med "skoven". Han fik lov til at gennembryde skovdiget, "anbringe en kørelåge" og anlægge en 4 meter bred vej, fra villaen og op til hovedvejen gennem skoven. Til gengæld afgav han noget jord fra sin gård til en vejudvidelse i den vestlige ende af skoven. Kørelågen eksisterer ikke mere, men den vej han anlagde fra villaen til hovedvejen i skoven, er der stadig, dog kun som sti i dag.

Inden for de første 10 år fra villaen blev opført, anlagde man en slags rundkørsel på pladsen foran villaen. Den var ca. 40 meter i diameter og var de næste 70 – 80 år med til

En slægtning, Bagge Irgens, købte i denne periode matrikel nr. 2, det nuværende Sønder sø plejehjem, og etablerede "Hotel Sønder sø". Samtidig med at han søgte om tilladelse til at drive sit hotel i 1897, søgte han også om tilladelse til "krohold og restaurationsdrift" på Villa Ida. Om det nogensinde blev til virkelighed, ved vi ikke. Fra folketællinger ved vi derimod at Hotel Sønder sø i hvert tilfælde eksisterede frem til 1921.

Jonstruphøj

I 1903 købte bogtrykker Carl Hohlenberg ejendommen. Det var tilsyneladende ham, der fandt på det navn, vi stadig bruger i dag, for i folketællingen fra 1906 ser man navnet Jonstruphøj for første gang. På selve villaen stod "Jonstruphøj", men i de følgende år skrives navnet "Jonstruphøj".

Året efter måtte ejendommen, for tredje gang på 27 år, igennem den tids tvangsauktion. Den ny ejer var direktør cand.polyt. Frederik Hornemann, og ifølge datteren Bodil flyttede familien med mor, far og tre børn ind i villaen. Pladsen må dog hurtigt være blevet for trang, for 10 måneder senere var der bygget en 58 m² tilbygning i to etager. Den passede bestemt ikke til villaens fornemme arkitektoniske stil, men plads blev der da, ca. 400 etage meter blev det til. Derudover var der ved gartnerboligen bygget et materielhus og en lade, der stod, hvor Jørgensens grønne lade står i dag.

□

Familien Hornemann

Af Hasse Blom

Når man ser billeder af det statelige, grå to-etagers hus med spir, som stod på Jonstruphøj fra omkring århundredeskiftet til ca. 1973, gør man sig uværgelig tanker om, hvilke mennesker der har siddet bag ruderne på dette landsted og nydt udsigten over det smukke område, gået turen rundt om søen og set træerne som vi kender så godt, vokse sig store og prægtige.

I juli 1992 traf jeg en ældre svagelig dame i kørestol, der sammen med sin amerikanske nevø ønskede at se området af sentimentale grunde.

Hun var vokset op på Jonstruphøj og havde boet her som stor pige i en tiårsperiode først i 1900-tallet. Navnet var Bodil Hornemann, som siden, i et sødt brev til mig, fortalte levende om sin barndom:

“ Min Far sad i sin Stol og løste Skakopgaver, min Mor vandede Blomster i Vindueskarmene og mine Søskende legede i Billardværelset paa første Sal. I Haven hvor gartner Rasmussen regerede, var der Jordbær, Stikkelsbær, Æbler og Pærer, og uden smaaligt Hensyn til Aarstiden, var alt modent og spiseligt. I Stalden var der Heste, som stod og ventede paa en Haandfuld Kærne. Der var Tennisbane, og en Bil kom ogsaa en skønne Dag, da vi Børn var blevet gamle nok til at faa Kørekort - kort sagt, det var Paradiset.”

Desværre døde frk. Hornemann inden det blev aktuelt at skrive 'historie', hun døde 100 år og 6 mdr. gammel i 1994, så oplysninger og facts er med stor velvilje tilflydt redaktionen fra søstersønnen Olaf Passburg i USA.

Fra 1907 til 1917, var Jonstruphøj ejet af **Frederik Hornemann** (1856 - 1928) cand. polyt. og direktør for et selskab der importerede råglas fra Tyskland, polerede

det og videresolgte det herefter med en efter sigende overordentlig god fortjeneste. Når Frederik vendte hjem fra fabrikken på Frederiksberg på sin motorcykel, genkendte hunden lyden på lang afstand og begyndte at gø, og så vidste familien, at nu var far snart hjemme. Og familiefar var Frederik. Straks efter indflytningen blev der etableret en tennisbane på grunden, så børnene kunne spille.

I enhver forstand var Frederik godt kørende, og omkring 1. verdenskrig var han den stolte ejer af en af de få danskproducerede biler der har eksisteret, et Thrige-automobil.

Der var tre børn, storebror **Bailli** f. 1892 tog til USA for at gøre sin lykke, solgte forsikringer og aktier og siden malerier med meget lidt held. Én succes blev det dog til. Under 2. verdenskrig importerede han havkatteskind som han garvede og solgte til anvendelse for damesko, skuldertasker og tegnebøger. Bodil f. 1894 blev kunstner, malede tidligt, men blev dog mest kendt som billedhugger. Var samtidig med, og god bekendt af Rudolph Tegner som hun udstillede sammen med på Charlottenborg Billedhuggerens skulpturudstilling i Øregaard Folkepark i Hellerup i 1916. Efter Jonstruphøjtiden levede **Bodil Hornemann** hele sit liv i Hornbæk hvor hun, når tid bød sig, fordybede sig i egyptisk og syrisk kunst og skulptur.

Jonstrup bevarede uden tvivl en stor plads i hendes hjerte, for gennem årene kom hun lejlighedsvis på visit i Jonstrup, for at indsnuse atmosfæren. Mens Fenger Just var ejer, besøgte hun stedet i hvert fald to gange, blandt andet i -37 og -39, hvor hun blev vist rundt af gartneren og opsynsmanden Rasmussen. Næstsidste gang hun var her var i 1975, så hun til sin store sorg, at det gamle Jonstruphøj var blevet nedrevet. At Jonstruphøj var et kært minde for alle søskende vidner udsagnet, at Bodil aldrig fortalte lillesøsteren, **Lizzie** f. 1896, som hun besøgte i New England i midten af -70'erne, at det gamle hus var nedrevet, og at der kun var græs og byggeplads hvor deres fælles barndomshjem havde ligget. □

Fortsættelse af Morten van Reeuwijk

Gartner Rasmussen

De personer, der har boet længst på ejendommen, er nok villagartner Georg Marius Rasmussen og hans kone Karen Sofie. I 1907, dvs. i familien Hornemanns tid, flyttede de ind i gartnerboligen (Jørgensens hus). De var da 34 og 26 år, og vi kan følge dem frem til en valgliste i 1940. Herefter er personoplysninger fortrolige, men vi har mundtlig beretning om gartner Rasmussen til 1946, og det er muligt, at de har boet her til 1950/53, i alt mellem 39 og 46 år

Gartner Rasmussen må have været en betroet person i lokalsamfundet, for han har fungeret som "tællings kommissær" ved folketællinger.

Jørgensens har også boet her længe. Det er nu (år 2000) 38 år siden Gunnar Jørgensen købte den flotte, gamle, røde gartnerbolig ud til Jonstrupvangvej.

Typisk vinterbillede af Jonstruphøj, læg mærke til at "Jonstruphøj" er skrevet med "i" til sidst.

Overlæge Fenger Just

Selv om familien Hornemann trivedes, solgte de alligevel villaen og de nu otte andre bygninger på grunden til overlæge Peter Andreas Fenger Just i 1917. Jonstruphøjs sidste storhedstid kunne begynde.

Ejendommen havde i de sidste 50 år bestået af matrikel nr. 4 og 5, det vil sige området med Jonstruphøj, Jonstrup Vænge, Jørgensens ejendom, og området mellem Jonstruphøj og Chr. Hauchs Allé. Men i løbet af de næste tre år opkøbte Fenger Just det meste af matrikel nr. 2 og 3, der er den nuværende Jonstrupvang bebyggelse og plejehjemmet Søndersø (se kort). Desuden fik han opført flere nye bygninger, så der i 1927 stod mindst 15 bygninger på grunden, bl.a. to drivhuse, champignonhus, svine- og gedestald, hønsehuse, lade og to bygninger til garage, vognport og værksted (se kort og beskrivelse).

Overlæge Peter Andreas Fenger Just

Ud fra faktuelle oplysninger og første- og andenhånds beretninger er det muligt at beskrive livet på Jonstruphøj fra 1917 til ca. 1950. Vi har blandt andet beretninger fra Hans Meltofte, der var undergartner i nogle år fra ca. 1945, og gennem ham har vi også beretninger fra tidligere tider, da hans søster i mange år var husjomfru der.

Det fortælles, at professor Christian Fenger og hans svenske kone, friherreinde Dagmar, tog den 18 år yngre Fenger Just til sig, da han var ung, og hjalp ham gennem uddannelsen. Om de var i familie, ved vi ikke. Det er meget sandsynligt, at de alle tre har boet sammen også tidligere, men vi ved, at de havde fælles adresse på Nørre Farimagsgade 15, 2. sal fra 1923 til Christian Fengers død i 1935, og at de to andre havde adresse der til Fenger Justs død i 1950.

Fenger Just havde ifølge "Den Blå Bog" officiel sommeradresse på Jonstruphøj, og det fortælles, at specielt professorinden tilbragte det meste af året sammen med Fenger Just på Jonstruphøj, men at professoren også var der jævnligt. Om vinteren boede alle tre i den 18 værelser store lejlighed i København. Professorinden omtales i øvrigt som Fenger Justs "veninde".

Fenger Just var overlæge af den gamle skole. I hans praksis kom kun velstillede private patienter, mest kvinder, der efter sigende beundrede den pæne og attraktive mand. De taknemmelige patienter forærede ham fine gaver, som han udsmykkede villaen med.

Jonstruphøj set fra skoven, med lidt af haveanlægget i forgrunden. Billedet er formentlig fra Fenger Justs tid (før 1950).

Haveanlægget med bænke og stier fra Fenger Justs tid (før 1950).

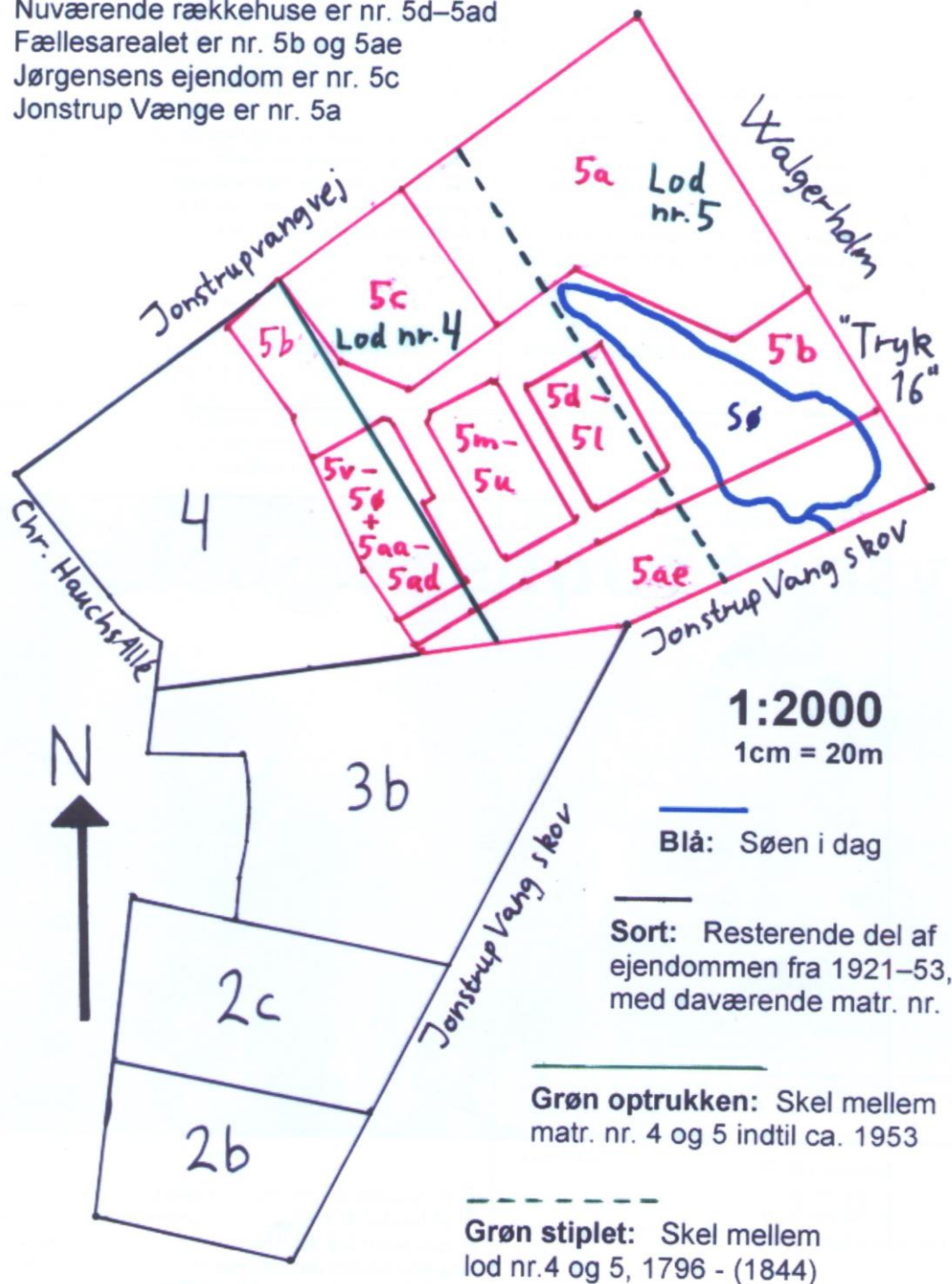
Der var stil over området dengang, Jonstruphøj beskrives som et meget konservativt hjem med meget personale og mange fine gæster. Ved spisetid blev der slået tre slag på gongongen, og maden, der blev tilberedt i køkkenet i kælderen, blev transporteret op til stuen i en madelevator og serveret på fine guld dækketallerkner. Det fortælles, at der var et stort bibliotek, og at villaen bl.a. var udsmykket med 10 "gode" malerier, og en af gartnerens pligter var at sørge for, at der var afskårne blomster fra haven til at pynte op med hver lørdag. I stalden var der to køreheste og i garagen to biler, hvoraf den ene var en åben Mercedes. Haven, eller parken, var anlagt i engelsk stil med hvide bænke, og er nærmere beskrevet i et senere afsnit under overskriften: Haven omkring bebyggelsen.

I 1935 døde professor Christian Fenger, 85 år gammel, men professorinden og Fenger Just fortsatte deres liv sammen på Jonstruphøj, og i København. 15 år senere, i 1950, døde Fenger Just som 82-årig, og Dagmar Fenger arvede Jonstruphøj. Dagmar Fenger døde tre år senere 99 år gammel.

Ejendomsoversigt 1796, 1921-53, og i dag

Rød: Nuværende inddeling af matrikel nr. 5
 Nuværende rækkehuse er nr. 5d-5ad
 Fællesarealet er nr. 5b og 5ae
 Jørgensens ejendom er nr. 5c
 Jonstrup Vænge er nr. 5a

Skrønen om livlægen

Som nævnt i indledningen er den historie, mange kender om Jonstruphøj følgende: Jonstruphøj blev bygget i begyndelsen af 1900-tallet af professor Fenger Just, der var Christian 10.'s livlæge.

Hvor meget rigtigt er der så i det? Svaret er nemt: **Intet!** For det første blev Jonstruphøj bygget allerede i 1888 af overretssagfører Frederik Høst og hed i øvrigt Villa Ida de første 15 år. For det andet var Fenger Just, der ejede Jonstruphøj fra 1917, hverken livlæge eller professor. Den person, der forveksles med, hed Vilhelm Asp Fenger. Han var Christian 10.'s livlæge fra 1937 til 47, og han var i øvrigt heller ikke professor. Det nærmeste livlægen kommer Jonstruphøj er, at hans farfar var tidligere nævnte Christian Fengers onkel.

Hvor kommer de historier så fra? Historien om hvem der byggede Jonstruphøj og hvornår, kan vi ikke spore, men

den med livlægen stammer sandsynligvis fra en artikel i Billed Bladet omkring 1979. Artiklen handler om flyet, der styrtede ned i Jonstruphøj sø under krigen (se næste afsnit), og journalisten skrev, at Christian 10.'s livlæge, professor Vilhelm Asp Fenger, ejede Jonstruphøj under 2. verdenskrig. Fra Billed Bladet kan den fejltagelse hurtigt have bredt sig til hele lokalsamfundet.

En anden sjov historie vi har hørt er, at Jonstruphøj blev tegnet af den samme, der havde tegnet Amalienborg, og derfor blev kaldt "Lille Amalienborg". Problemet er bare, at Amalienborg blev bygget 130 år før, der var tænkt på Jonstruphøj, så den historie må vi desværre nok også af-live.

□

Billedet Kristian Sørensen tog 25. oktober 1940 i minutterne efter flystyrtet. Man ser tililende håndværkere redde besætningen iland

I 1978 havde der efterhånden ophobet sig så meget slam på bunden af søen, at grundejerforeningen besluttede at gøre noget ved det. Under den efterfølgende oprensning sidst på året dukkede der pludselig fly vragester op, og folk fra Flyvehistorisk Museum og fra flyvevåbenet blev

tilkaldt for at identificere flyet og sikre, at der ikke lå bomber i søen.

Poul Brams, der var overbibliotekar i Værløse og som boede i Jonstruphøj 27, begyndte at søge efter oplysninger om sagen. Ad forskellige kanaler fik han kontakt til Kristian Sørensen, der havde været øjenvidne til episoden. Hans beretning blev for første gang nedskrevet og overleveret til Værløse lokalhistoriske Arkiv.

Øjenvidneberetning

25 oktober 1940 styrtede et tysk Dornier DO-17 bombefly ned i søen, med fire mand ombord. Kristian Sørensen, der var 27 år og tjener og chauffør for Fenger Just, fortalte om episoden: Klokken var lidt over 9 om morgenen, da han hørte nogle fly starte fra flyvepladsen, lidt efter hørte han lyde, der tydede på, at en eller flere motorer på det ene fly satte ud. Fra et vindue i Jonstruphøj så han flyet styrte ned, da det tilsyneladende forsøgte at nødlande. Flyet kom fra nord (flyvepladsen) og ramte et pæretræ i Jonstruphøjs have øst for søen, (det nuværende Jonstrupvænge var en del af haven dengang). Halepartiet knækkede af flyet og drejede rundt, inden resten af flyet endte i søen. Kristian Sørensen huskede, at agterskytten, der blev slynget i vandet, hurtigt var fremme ved flyets frontparti, hvor næseskytten sad fastklemt under vandet. Han fik ham fri og op til overfladen med lidt skrammer i hovedet og det ene øre næsten revet af. En del håndværkere, der var ved at bygge de såkaldte tyskerbarakker på den nærmeste del af det nuværende Walgerholm, kom løbende og lagde brædder ud og hjalp besætningsmedlemmerne i land. Det eneste kendte billede af episoden er taget af Kristian Sørensen selv. "Jeg turde kun tage det ene" fortæller han, "tyskerne kom jo hurtigt til stede fra flyvepladsen, og jeg var bange for, at de ville konfiskere apparatet, dersom de så mig tage billeder". Alle fire besætningsmedlemmer overlevede.

"Overlevede flystyrt, døde under opsang"

Fra en senere avisartikel ved vi, at tyskerne meget hurtigt afspærrede området. Det kan være årsagen til, at episoden indtil 1979 var relativ udokumenteret, f.eks. har Ballerup politi intet noteret om sagen. Samme artikel citerer flyvevåbenets historiker, Lennart Ege, for følgende historie, der skulle være sandfærdig: Efter at alle fire besætningsmedlemmer havde overlevet styrtet, blev de to piloter kaldt til stort møgfeld hos eskadrillechefen på Værløse flyveplads, og midt under den voldsomme udsældning, sank den ene af piloterne død om på gulvet.

Udstykningen

Storhedstiden er slut. Fra Kongen opdelte Jonstrup Vang i små lodder i 1795 var ejendommen blevet større og større, men fra 1952 blev den igen delt op og solgt fra stump for stump. Dagmar Fenger startede, og boet efter hende fortsatte. Siden er der udstykket utallige gange.

De enkelte matrikler blev som nævnt delt op og solgt, men da skellet mellem matrikel nr. 4 og 5 gik tværs gennem villaen Jonstruphøj, måtte der overføres et stykke på mellem ca. 18 og 27 meter fra matrikel nr. 4 til 5. Skellet kom til at følge indkørslen og gik uden om bygningen, derfor er skellet ikke en ret linje i dag. (se kort)

I 1953 blev matrikel nr. 5 delt i 5a og 5b. Matrikel nr. 5b, der er Grundejerforeningen Jonstruphøjs område i dag, blev solgt til gartneriejer Peter Jensen.

Peter Jensen

Peter Jensen, der arbejdede ved banen i Ballerup, flyttede ind med sin kone Doris, datteren Rita og barnebarnet Benny. De tre generationer boede sammen i villaen, til den blev solgt i 1970.

Villaen var indrettet med adskillige gæsteværelser, hvor bl.a. diakonisserne fra Fenger Justs tidligere arbejdsplads kom på weekend før i tiden. Gæsteværelserne blev lejet ud, og i de næste mange år var der op til seks logerende. Der var håndvask på de fleste værelser, men ingen bademulighed for lejerne, og alle husets beboere måtte deles om et toilet i huset, og et i vaskehuset ved siden af.

Fra starten var de fleste logerende elever fra seminariet, og efter at officersskolen overtog bygningerne, var det mest elever herfra, der flyttede ind. Selvom der var en enkelt episode med en lejer, der skød fugle fra sit vindue med sin riffel, fortsatte udlejningen til officerelverne. På plænen omkring huset og ned til søen gik 20 - 30 får og græssede, desuden havde man heste og et par høns.

I begyndelsen af 60'erne fik Peter Jensen mulighed for at udleje det meste af huset og haven til én lejer, og det gjorde han.

Indkørslen fra Jonstrupvangvej, der lå samme sted som den gør i dag. Forrest ses den venstre ør i dag. Forrest ses den venstre ør i dag. Forrest ses den venstre ør i dag. Forrest ses den venstre ør i dag. Forrest ses den venstre ør i dag.

Friluftsteater paa Jonstruphøj?

De to show-orkestre i fuld aktivitet i haven. Nordenden af søen ses i baggrunden.

"Jonstruphøj" genlyder af sang og musik. Den tidligere rigmandsvilla i de skønne omgivelser er blevet forvandlet til centrum for Solby-Scenens mange festlige opgaver, og i de over 20 værelser og rum er der nu prøveværelser, dekorationsrum, garderobe og meget andet for den teatervirksomhed, som instruktøren Court Helmer udfolder året rundt.

Det er ungdommens og børnenes teatervirksomhed, som her er i højsædet. Court Helmer har nok vidst, hvad han gjorde, da han sikrede sig det skønne sted ikke langt fra det tidligere Jonstrup seminarium. Her kan de unge skuespillere boltre sig både inde og ude, og omgivelserne er ideelle til både filmoptagelser og friluftsvirksomhed.

Det er ikke umuligt, at der også en dag opføres friluftsteater herude, og befolkningen vil utvivlsomt tage imod et sådant initiativ med glæde.

Ballerup-Bladet har fået lov til at kikke indenfor, mens det sidste hold af

unge mennesker prøver på livet løs på den nyeste forestilling "Showalbum", som en skønne dag er parat til at turnere land og rige rundt.

Court Helmer har indrettet sig hyggeligt i villaen. Overalt hænger billeder af skuespillere og popstjerner, der har besøgt Solby-Scenen, eller som selv er udklækket hos Court Helmer. Og når man tænker på at det er navne som Ulla Lock, Birthe Wilke, Rudi "Mie", Ebbe Langberg, Lone Hertz, Sonja og Lars Bjarne, Lotte Wæver, Erik Moseholm og mange andre, der har begyndt deres karriere i hans hænder, kan man nok mobilisere beundring for denne virksomhed.

□

Solby-Scenen flyttede ind i begyndelsen af 60'erne og holdt til på Jonstruphøj i ca. et par år. Peter Jensen rykkede familien sammen i tagetagen, hvor han indrettede tre værelser og køkkenet til en separat lejlighed. Solby-Scenen lejede sig så ind i resten af huset, og brugte også haven flittigt.

Vi ved at, Ulla Pia kom meget i huset dengang, og gad vide hvilke andre af nutidens store navne, der har udviklet deres talent og startet deres karriere på Jonstruphøj i løbet af de år.

I 1967 blev der på grunden og i huset optaget nogle scener til en udgave af filmen "Elvira Madigan". Poul Erik Møller, der boede lige i nærheden, instruerede, og hovedrollerne blev spillet af svømmer og udspringer Søren Svejstrup og af Anne Mette Michelsen. Har nogen set denne spillefilm?

”Kollektivtiden”

I 1970 solgte Peter Jensen ejendommen, men da resten af familien flyttede ud blev yngste generation, 18 årige Benny Mundberg boende, som en del af aftalen ved salget. Da andre unge lejede sig ind, endte Jonstruphøj sin tid som en slags kollektiv, hvor der boede op til 20 unge mennesker og seks hunde. Nogle betalte, de andre gjorde ikke.

Vi har haft kontakt med mange, der med begejstring fortæller om utroligt vilde fester, og det har både været nogle af dem, der boede i huset, og folk fra omegnen, der bare kom til de berømte og berygtede fester. Folk får et helt specielt udtryk i ansigtet, når de fortæller om den tid, og der er nok mange af deres forældre der ikke vil vide hvad der foregik, og hvilke spændende ting der blev røget på Jonstruphøj dengang.

Mens de boede på Jonstruphøj, begyndte opførelsen af rækkehusene. Sørækken var bygget færdig og beboet, og midterrækken var under opførelse, før Jonstruphøj blev revet ned omkring slutningen af 1973. En entreprenør fortæller, at en af beboerne hjalp til på byggepladsen, men at han måtte fyre ham, da de blev trætte af at skulle hive ham ud af sengen op ad formiddagen, efter de vilde fester.

Jonstruphøj midt på byggepladsen kort før nedrivningen i 1973.

Rækkehusene

Det var Finn Johansen og to andre fra byggebranchen, der via selskabet I/S Jonstruphøj købte ejendommen i 1970. Bygningen af de 27 rækkehuse var allerede planlagt og godkendt, og ifølge skødet skulle den ene række være under tag, før man måtte starte arbejdet på den næste række. Desuden blev de sidste 10 grunde (nr. 1 – 10) solgt midt i det hele, og husene blev opført af en anden bygherre. Bl.a. disse to ting medførte at der gik 4 år og 8 måneder fra de første huse blev solgt i starten af 1973, til de sidste var solgt i slutningen af 1977.

Den første, der flyttede ind, var Poul Brams i nr. 27, og han var så ivrig efter at flytte ind, at det ikke

Billedet er taget fra villaen, ned mod midterrækken og sørækken, inden carporte og skure til midterrækken blev bygget. Finn Johansen 1972/1973.

Underetagen af nr. 18 og 19 under opførel. Vejen er asfalteret og kantstenen ses forrest i billedet. Finn Johansen 1972/1973.

betød noget, at huset lå i en stor mudderpøl og midt på en byggeplads.

Efter at det sidste hus i midterste række blev solgt, blev "Grundejerforeningen Jonstruphøj" stiftet den 10. september 1975, og den 13. april året efter, blev matrikel nr. 5b, der er det oprindelig planlagte fællesareal, vederlagsfrit overtaget fra I/S Jonstruphøj.

Den 15. august 1977 blev Jonstruphøj nr. 1, 2, 3 og 6 som de sidste solgt. Prisen var steget til næsten det dobbelte, fra 348.000 kr. for det første solgte hus til 625.000 for de sidste.

Billedet er taget fra villaen, ned mod indkørslen og Jonstrupvangvej. Resterne af rundkørslen ses midt på til venstre. Finn Johansen 1972/1973.

Østvejen

Da ejendommen i 1972 blev udstykket til de 27 huse og et fællesareal, forlangte kommunen, at jorden mellem husene og skoven blev en matrikel for sig selv. Planen var, at der skulle anlægges en ny stor vej fra Frederikssundsvej, ved Måløv, over Jonstrup og til Ballerupvej. Den såkaldte Østvej skulle føres mellem husrækkerne og skoven, og derfor forberedte man en kommende ekspropriation.

Finn Johansen fra I/S Jonstruphøj fortæller, at man sikkert ville have bygget to huse mere i hver række, hvis ikke arealet skulle holdes frit til den nye vej. I 1976 køber grundejerforeningen østvej arealet, matrikel 5ae, for 15.000 kr. og alle håbede naturligvis, at man ikke fik en bred gennemkørselsvej få meter fra gavlene og hen over søen.

Ballerup kommune overholdt deres del af aftalen og byggede Måløv Parkvej, og i mange år var der en strid mellem de to kommuner om sagen. Beslutningen blev taget tidligere, men i 1993 blev der vedtaget en lokalplan for området, der endeligt aflivede tanken om den store gennemkørselsvej.

□

Træerne på Jonstruphøj

af Steen Livbjerg

Historie

De første beboere på Jonstruphøj flyttede ind i et parkområde, der klart havde set bedre dage. Oprindeligt var hele området parken til det gamle Jonstruphøj, der var overlæge Fenger-Just's sommerresidens, men arvtagerne efter ham lod området passe sig selv og mere eller mindre forfalde. Hvor der var sammenhængende bevoksning stod træerne for tæt og truede med at ødelægge vækstbetingelser for hinanden.

Fra grundejerforeningens start stod det klart, at et eller andet måtte der gøres. Derfor anskaffede man en kædesav og gik i gang med at fælde. Der var meget lidt plan i de første fældninger og ikke altid var resultatet helt heldigt. Snart bredte sig en stemning af modvilje mod den lidt anarkistiske måde at „retablere“ området på. Holdningen blandt de første indflyttere var, at man var flyttet til Jonstruphøj for at komme i nærheden af natur og så skulle man ikke fjerne denne natur.

En af de oprindelige beboere havde en bekendt i Københavns Skovvæsen, nemlig selveste skovrideren. Han indvilgede i at rådgive os med hensyn til bevoksningens vedligeholdelse. Skovrideren mødte op en søndag formiddag iklædt sin ridsekniv, og sammen med repræsentanter fra

1981 Stien langs skovdiget set mod vest
Foto: Hasse Blom

fællesarealudvalget gik man gennem området så at sige fra den ene ende til den anden. Skovrideren vurderede med professionel kyndighed og uden smålig hensyntagen til følelser, hvilke træer, der burde overleve og hvilke, der burde fjernes. Det var en chokerende oplevelse. Stort set halvdelen af træerne skulle fjernes. Det fik man næppe opbakning til af beboerne. Men det fik man, og så gik man i gang med fældningen. Resultatet var enestående. Man kunne knap nok se, at det var sket

1981 Lærketræet i vinterskrud
Foto: Hasse Blom

en gevaldig udtynding, men de der var med, havde følelsen af, at nu gik det i den rigtige retning.

Sidenhen er der foretaget yderligere udtynding specielt omkring søen for at sikre lys og luft og reducere bladnedfaldet i søen. Der er dog også foretaget en del nyplantninger for at „lukke huller“ og udvalgte selvsåede vækster er blevet bevaret som erstatning for fældninger på grund af ælde.

Den oprindelige beplantning

Man finder stort set alle almindelige danske træer på området. Blandt de mest markante er nok allétræerne. I yderkanten af det gamle Jonstruphøj anlagde man en allé, der på vest- og sydsiden bestod af lindetræer og elmetræer på østsiden. Elmealléen er nu forsvundet på grund af elmesygen, der hærgede i begyndelsen af 90'erne. Den ene række af lindealléen i vest måtte fjernes i forbindelse med opførelsen af første række. Dertil kom at en af naboerne mod vest uvarslet og uden tilladelse fældede de træer, der stod uden for hans grund selvom træerne klart stod på Jonstruphøj. Tilbage blev fem træer længst mod syd. Disse træer var slemt medtagne af byggeriet og kun en bekostelig styning gjorde, at de overlevede. I dag er der kun tre træer tilbage i vestskellet.

Mod syd er lindealléen næsten indtakt. Der står nu 12 – 13 meget store træer, der med deres højde er med til at tegne den silhuet, der er karakteristisk for Jonstruphøj og som ses på stor afstand uanset fra hvilket verdenshjørne man nærmer sig området.

Etableringen af Jonstruphøj gjorde at en del gamle og meget flotte solitære træer måtte lade livet. Kun de første indflyttere husker kæmperødbøgen, der stod midt i vejen ud for gavlen af nr. 19. Den kunne naturligvis ikke holde til at der blev asfalteret rundt om den. Ligeledes husker de færreste det store magnolietræ, der stod ved legetårnet og sandkassen på plænen mod syd. Flere husker formentlig den japanske lærk, der stod på plænen, hvor der nu er plantet rødbøg. Denne lærk blev kvalt af den lerjord af tvivlsom kvalitet, der blev udlagt i forbindelse med opgravninger til byggeriet.

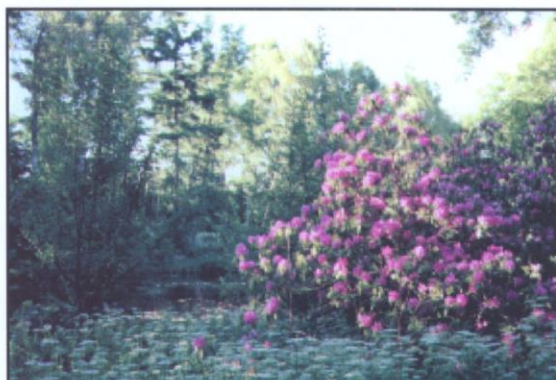
Vi kan dog stadig glæde os over flere flotte og særprægede træer fra den oprindelige beplantning. Langs med søen finder vi for eksempel flere pragteksemplarer af rødellen. På søbredden neden for „bondehuset“ (TRYK 16) vokser en hængepil, der dog „kun“ er et skud fra den oprindelige kæmpe, der opgav ævred og lagde sig i søen. Nær hængepilen står lidt af en kuriositet nemlig en hængeask. Hængeasken er to-stammet og det ser ud som om kun den ene stamme er en hængeask, mens den anden tilsyneladende er en almindelig ask. Der har muligvis oprindeligt været foretaget en podning, men hvad der er podet på hvad er ikke umiddelbart til at se.

Lidoen, der er området hvor plænen møder søer, var oprindeligt et tæt bevokset vildnis. Tilbage her står pragt eksemplarer af avnbøg og gråpoppe. Vingevalnødden, der

1994 Kastanietræet i blomst

Foto: Hasse Blom

1999 Rhododendrontræet

Foto: Hasse Blom

1995 Morgensol over Jonstruphøj

Foto: Hasse Blom

stod i kanten af plænen ved sandkassen lagde sig en stormfuld nat. Efterkommere har imidlertid hurtigt overtaget pladsen så man stadig kan nyde synet af træet med dets karakteristiske lange rakler.

Nyplantninger

Det siger sig selv, at med den oprindelige omfangsrige

bevoksning har der ikke været behov for at etablere nye „skovområder“. En vis genbeplantning er der dog foretaget. Langs søens østside er der plantet hængebirk for oprindeligt at lukke af mod industriområdet Walgerholm og nu mod Jonstrupvænge.

Elmesygen, der hærgede i begyndelsen af 90erne, ødelagde samtlige elmetræer på området. Det var ikke så få. Som kompensation har man blot sikret vækstbetingelser for de selvsåede træer, der dukkede op i „hullerne“ efter elmetræerne. Man vil iøvrigt kunne se at elmen nu dukker op igen.

Den eneste egentlige nyplantning er gavlbeplantningen. Gavlbeplantningen, der er foretaget ud for de tre sydgavle samt nordgavlen ved nr. 1, består af en blanding af lærke- og cedertræer. Ideen med denne beplantning er at bryde overgangen mellem byggeriets meget rette linieføreløb og den omgivende bevoksning. Cedertræer er langsomt voksende, mens lærken vokser forholdsvis hurtigt. Herved opnås som tilsigtet en bevoksning med varieret højde. Ingen af de oprindeligt plantede cedertræer ud for sydgavlene overlevede på grund af de dårlige jordbundsforhold, hvorimod træerne ved gavl nr. 1 klarede sig fint. De ceder, der står der i dag er vel nok nogle af de flotteste træer på hele området.

1983 Lærkens endeligt
Foto: Hasse Blom

Da den sidste række, række nummer 1, var færdigbygget, anlagde bygherren et bed mellem 1. og 2. række. Bedet blev beplantet med blomster i mange farver plus nogle buske. Det mindede mest af alt om et gravsted, og er siden altid blevet benævnt som sådan. Med den trafik af børn, der på daværende tidspunkt var der, havde bedbeplantningen ingen jordisk chance for at overleve. Man ryddede derfor bedet og beplantede det, som det fremstår nu, med rødtjørn og bjergfyr.

1999
Rødbøg efter 3 år på lærkens plads
Foto: Finn Licht

Søens ældre historie

af Morten van Reeuwijk

Det ældste detaljerede kort vi har fra området er fra 1783, og fra de næste godt 200 år, har vi adskillige ny opmålte kort. Fra disse kilder kan vi følge søens udvikling. Søen er i dag ca. 130 meter lang, og igennem hele perioden, har et tilsvarende område haft en signatur, der betyder mose eller sø. På et 1851 kort, er der for første gang en lille stump sø på ca. 20 x 50 meter, 25 år senere er den nærmest som i dag, og fra år 1900 kan man også se øen.

På kort fra 1967 og 73, er søen kun ca. 100 m. lang, og den nordlige del, var igen erstattet af mose. I 1978 besluttede grundejerforeningen at oprense søen, som derved fik den størrelse den havde tidligere, og har den dag i dag.

SØEN - JONSTRUPHØJS

Søen sommeren 1994. - Et "kik" over på Lidoen; i baggrunden ses miljøbænken.

Foto: Hasse Blom.

Af John Bernstorff Nielsen

Søen er grundejerforeningens mest markante naturområde – beliggende på et ellers plejet parkagtigt fællesareal. Søen er omkring 2700 m² stor med en omkreds på ca. 280 m. Den er temmelig fladvandet, maksimal 2 m dyb.

Søen har mod nordvest et udløb, der via nedgravede rør udmunder i Værebros Å systemet. Midt i søen ligger en lille krat- og træbevokset ø.

Søen ligger tæt op ad Jonstrupvang Skov og er omgivet af høj plejet trævegetation, hvor især ask, rød-el og birk er de dominerende træarter. Vegetationen lige omkring søen er præget af vækster som stiv star, kærduert, dunhammer, gul iris og pindsvineknop, mens der i vandet især findes hvid åkande og vand-pileurt. En enkelt orchidé, en gøgeurt, har fundet rodfæste ved søen.

Søen er yngleplads for gråand og frøer især, men også grønbenet rørhøne og fiskehejren er gæster, ligesom snogen er fast beboer. Søen er normalt rig på fisk, især skaller og abborer. Der er desuden udsat kinesiske græskarper.

Flittige beboere på forårsmanøvre (1991).
Foto: Hasse Blom

Søen er en naturlig brunvandet skovsø, der årligt tilføres store mængder organisk materiale, især i form af nedfaldne blade fra de mange omgivende træer. Det organiske materiale når ikke ved naturlig omsætning at blive nedbrudt, og ophobes til stadighed på bunden af søen som et tykkere og tykkere slamlag.- Dette forhold er søens egentlige problem - og hvis der ikke gribes ind, vil det over en meget lang årrække omdanne søen først til mose, dernæst til skov. Desuden kræver omsætningen af det døde organiske materiale så store mængder ilt, at søen især om sommeren let bliver iltfattig med fiskedød og myggeplage til følge. Massiv fiskedød er sket i årene 1987, 1990, 1993 og 1995.

Grundejerforeningen er desuden opmærksom på, at til løbet fra industriområdet Walgerholm kan tilføre søen uønskede stoffer. Værløse Kommune har nemlig tinglyst ret til at bruge søen som regnvandsoverløb, og giftige stoffer fra industriområdet kan ved uheld via regnvandsoverløbet belaste søen.

Grundejerforeningen har siden 1978 gennem en massiv indsats formået at holde søen rimeligt i økologisk balance - og søen fremtræder ved årtusindeskiftet som en meget smuk sø.

Strategien fra grundejerforeningens side har primært været at minimere den organiske belastning af søen, sekundært at give søen „kunstig åndedræt“ med en springvandspumpe for at bedre ilt-forholdene.

Grundejerforeningen har gennem årene foreta-

Agent 001 fra Jonstruplejren
Foto: Hasse Blom

get følgende tiltag i den løbende sørestauring:

- **Oprensset søbunden** for ca. 1m slam over hele søarealet ved firmaet Dansk Sø-Restauring. Pris 52.000 kr. Årstal 1978.
- **Søen har siden 1990 ”dagligt” fået kunstigt åndedræt.**

I starten foregik iltningen ved et pumpe-slange-system, hvor søvandet blev recirkuleret med en gammel folke vognsmotor som drivkraft. Hele arrangementet var velvilligt stillet til rådighed af Brand- og Redningstjenesten i Jonstruplejren.

Dette pilotprojekt blev året efter afløst af en fast monterede Grundfoss-pumpe på søens dybeste sted, der som et smukt springvand ilter søvandet. Pumpen kan recirkulere omkring 8 tons søvand pr time!

Springvandet har kostet grundejerforeningen ca. 20.000 kr. i anskaffelse, og bruger årligt for omkring 1500 kr. i strøm.

- **Søen „græsses“ af kinesiske græskarper.**

Græskarper er meget effektive fisk til at fjerne overskud af grønne planter i en sø, så bunden ikke overbelastes.

Der blev udsat 10 velvoksne karper i 1990 og succesen blev fulgt op i 1999, hvor det denne gang var karpengel, der blev udsat. Da den kinesiske græskarpe ikke kan formere sig under vore kolde himmelstrøg må nyudsætning påregnes med passende mellemrum.

- **Søen gives mere lys.**

Træbevoksningen omkring søen blev i 1991 og 1996 i

samråd med Jonstrupvangs skovfoged udtyndet. Vi slap ved disse lejligheder af med de syge elmetræer samtidig med, at lystilgangen til søen blev øget betydeligt. Herved kan søens planter i højere grad ilte vandet, samtidig med at bladnedfaldet i søen er blevet væsentlig mindre. - I denne forbindelse opstod også "Lidoen", der er græsområdet ved regn-vandsudløbet ved den store græsplæne. Man kan nu oppe fra græsplænen se søen direkte. Snart efter blev "miljøbænken" anlagt !

Forår 1991. Nyetableret Springvand.
Foto: Hasse Blom

Springvand
Marts 1999.
Foto: Finn Licht

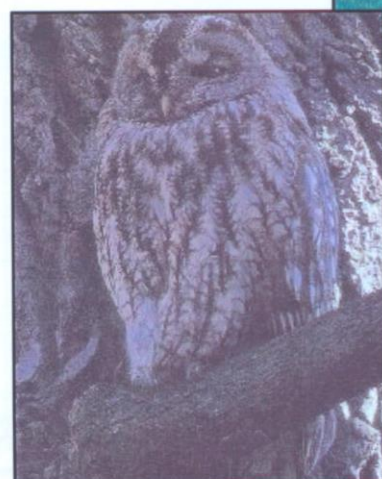
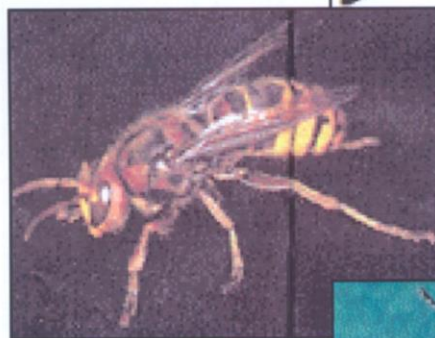
Dyrelivet på Jonstruphøj

Af Vibeke Almer

Vi bor jo tæt på skoven, så det er ikke usædvanligt at se Rådyr på arealet; om vinteren spiser de barken på vores frugttræer men kommer også helt hen til husene i sørækken. Fasaner ses af og til spadserer i haverne. Når man om efteråret renser lyskassen op for nedfaldne blade, sker det at man støder på et mindre antal Bjergsalamandre og tudser, der har fundet tilstrækkelig med fugt her. Der bor flere snoge på Tryk 16 siden af søen; de ligger og soler sig på grusstien, men det mest karakteristiske dyr på højen er nok vores store koloni af Dværgflagermus som har holdt til i h.h.v. midterrækken og sørækken gennem årene. De har boet under taget eller mellem husmurene mellem to numre. Der er set en enkelt Hermelin vandre langs søen, og jeg ved at de tidligere fandtes i diget ind mod skoven, men i dag ser vi dem ikke ofte. På højen ses også to insekter af en størrelse som ikke er nem at overse nemlig den 2,5 cm store bille *Carabus nemoralis*, der spiser regnorme (se billedet) og den næsten lige så store men noget mere ubehagelige store gedehams *Vespa Crapo*, hvis stik eftersigende skulle være at sammenligne med et hugormebid. Der er mange fugle på arealet. Morten og Pernille i nr. 26 har igennem årene lavet en lang liste (se næste side) men den fugl vi alle meget tydeligt kan høre er Natuglen, som har fået unger i kassen opsat på et af Lindetræerne ved skoven, og som i den anledning i perioder i Juni og Juli flyver rundt og taler meget højt.

M. Hamreth / CCW

Dyreliv set fra 1' sal.

Af Poul Aagesen

Mellem søen og sidste hus i sø rækken, står der en klynge træer. Her er der bl.a. en avnbøg med et hul i. Gennem årene er hullet blevet anvendt som rede af flere forskellige dyr.

I midten af '90erne var der et eger som fødte unger i hullet. Der var 2 unger som kunne følges i en periode, indtil de blev smidt ud hjemmefra.

I 1998 kunne man bemærke en and der baskede rundt omkring hullet. Og pludseligt landede den på hullets kant, og stod på hovedet ned i hullet. I den følgende tid kunne man se anden flyve til og fra hullet. Inden den forlod hullet, sad og observerede, og når den mente der var fri bane, hoppede den ud. Normalt fik den først luft under vingerne 1-2 meter over jorden, og baskede så lige forbi vinduerne inden den landede.

Når den skulle op i hullet igen fløj den op, og nærmest "stallede" inden den landede på kanten, hvorefter den væltede på hovedet ned i hullet.

Sådan foregik det nogle gange om dagen i ca. 3 uger. En dag stod andemor så nede på jorden og kaldte. Pludseligt dumpede der en ælling ud af hullet og landede på jorden hvor den tumlede rundt. Andemor fortsatte med at kalde, indtil alle ællingerne var nede på jorden. Derefter marcherede de alle ned til søen.

I 1999 var der igen en and der begyndte at ruge i hullet. Vi holdt øje med hende i ca. 2 uger, hvor hun opførte sig lige som sidste år. Men en dag hvor det stormede og regnede skulle hun ud af hullet som sædvanlig. Af en eller anden årsag kunne hun ikke komme tilbage i hullet hele dagen. Først hen ad aftenen da vinden havde lagt sig, kom hun tilbage. Da hun væltede sig ned i hullet, sprøjtede det op med vand. Vi kunne se hun pjaskede lidt inde i hullet, men kort efter fløj hun fra reden igen. Hun kom ikke tilbage, og formentlig er æggene blevet ødelagt.

Men der færdes også andre dyr på området. Rådyr har været faste gæster fra efteråret og hen til sidst på vinteren. De sætter stor pris på de nye skud der kommer op, men også kasta-

nier er en delikatesse for dem. Når kastanierne falder ned på jorden, kan man være heldig at se rådyrene stå og spise dem.

Et dyr der har sin daglige gang ved bebyggelsen, er ræven. Den er blevet vænnet til mennesker, og det medfører nogle sjove situationer. Ved et af husene i sø rækken er der stillet et fuglefoderbræt op inde i hækken. En dag hvor ræven ikke kunne finde andet at spise, fik den lyst til lidt fuglefoder. Den sprang derfor op i hækken for at foragere på fuglebrættet. Da hækken imidlertid ikke er til at gå på, lå ræven på maven oven på hækken. Med et par ben ud til hver side af hækken, lå den og spiste af fuglefoderet. □

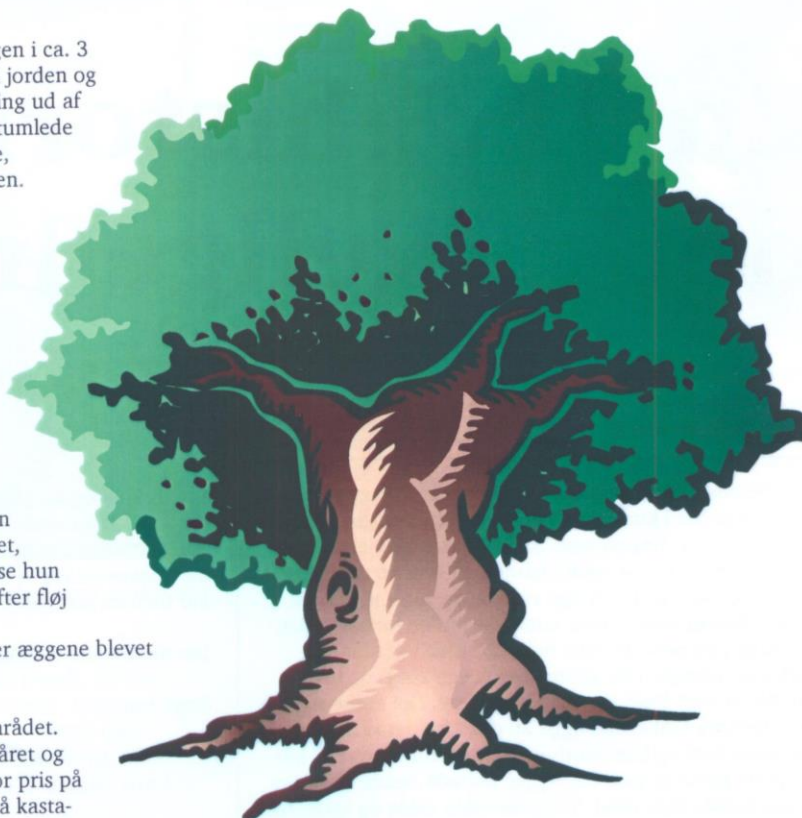

Foto: Winnie Dechau

En andehistorie fra det virkelige liv.

Ebba Hillers 1999

Når det bliver forår skal haven lige have en omgang. Jeg rodede lidt i jorden og hev hånden til mig, da der var noget underligt bag en rose. Andemor havde ment, at det kunne være dejligt at være i gården og lave en rede. Jeg var nu lidt ked af, at det lige var hos os, fordi jeg havde lidt problemer med katten, som ikke kunne forstå, at den pludselig i en periode, ikke måtte komme i gården. Andemor startede i fin stil med at lægge 2 æg, og hver dag når vi kom hjem var der blevet flere. Det endte med 9 æg. Eftersom hun skulle ligge 26 dage fra det sidste æg var blevet lagt og hun overhovedet ikke forlod reden, løb ens gode hjerte af med en, og jeg fodrede hende hver dag og gav hende frisk vand. Vi kunne både sidde og spise, og

katten kom også i gården når vi var til stede. Det var faktisk lige før andemor spise af hånden.

Jeg drømte selvfølgelig om at opleve når ungerne kom, men desværre var vi ikke hjemme da det skete. Heldigvis har man en god nabo, der tog billeder til os.

Det var en lille andehistorie.

Rap - rap.

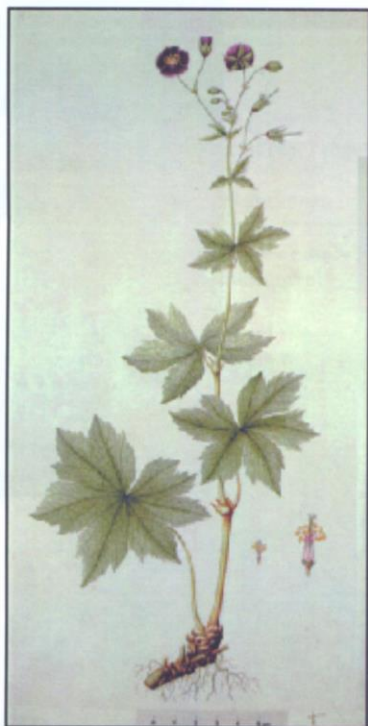
Haven omkring bebyggelsen

Af Vibeke Almer

Oprindelig d.v.s. omkring 1940 var haven en park anlagt i engelsk stil med stor græsplæne, stauedebede og hvide havebænke opstillet på strategiske steder. Haven var meget større end den er i dag. De ydre grænser gik langs Jonstrupvangvej fra indkørslen til tryk 16 og frem til Chr.Haug's Allé, videre ned langs denne vej til og med det lille røde hus på den anden side af vejen. Ejeren havde mark der hvor Sct.Hansbålet er, men fra

Chr.Haug's Allé op over det der i dag er bagerens grund og hen forbi nr.10 i vores bebyggelse, var der et stort stauedebed med buxbomhække og rosenpergolaer, se billedet. Grunden fortsatte ned langs skoven som i dag, forbi Tryk 16. På den bløde del af græsplænen ved tryk 16 dyrkedes aspargekartofler, havens nordlige afgrænsning svarer til Tryk 16's indkørselsvej. På det areal der i dag rummer Jonstrupvænge var der køkkenhave, hønsehus og stort

drivhus med ferskener og abrikoser samt blomster til afskæring. På det der i dag er Jørgensens grund, øst for vores indkørsel, var der tidligere hestestald, vognport og lade, sidstnævnte findes endnu det er den store træbygning på Jørgensens grund, selv bor han delvis i den tidligere stald. På arealet vest for vores indkørsel, som i

Bølgekronet storke­næb

øvrigt er den oprindelige, lå tidligere en tennisbane. Kilder: diverse billeder og samtale med en tidligere gartner på Jonstruphøj Hans Meltofte.

Haven i dag.

en engelske havestil som lader en dyrket have tone over i den vilde natur har vi i nogen grad bevaret, således er græsplænen og Rhododendron bedet ved søen et minde om den tid, men det er svært at finde nogen rester fra det tidligere stauedebed, jeg har faktisk kun fundet en enkelt stauede fra den tid, den står spredt mellem Skvalderkålen

nede vest for Rhododendron bedet den hedder Bølgekronet storke­næb og blomstrer juni – juli. Det er i dag mest de vilde blomster der ses på Jonstruphøj fx den høje flotte lyserøde Kær dueurt der kanter søen, men vi har også et par mindre almindelige arter på vores areal nemlig Gul anemone som står ovre i "Lunden" og orkideen Tyndakset gøgeurt ved bænken øst for søen. Om foråret præges området ind mod skoven af de gule blomster Vorterd og Gulstjerne.

Tyndakset gøgeurt

□

Fester på Jonstruphøj

Af Hasse Blom
Foto: Hasse Blom

Sommerfest

Siden det nuværende 'Jonstruphøj' blev etableret, har årets **sommerfest** været en tilbagevendende begivenhed med stor tilslutning. Ingredienserne har været mangfoldige fra selskabslege, 'tivol', fiskekonkurrencer og orienteringsløb til bueskydningskonkurrence og flødebollespisning på tid. Sidst tilkommet er petanquekonkurrencen, som ser ud til at have vundet gehør.

Efterhånden som småbørnsmængden er aftaget og de grå tindinger er øget i antal, har sommerfesterne gennem de seneste år indeholdt fodboldkampen mellem rækkerne og fællesspisning om aftenen som de væsentlige bestående elementer. Fodboldpokalen som den vindende række modtager, er en evigt vandrende sølvbronceret natpote omvundet med en rød sløjfe, et af relikvierne der har været med fra starten i halvferdserne.

Først i firserne var aftenfesterne kun for de voksne, som regel overdækkedes en af gårdhaverne og car-

Sommerfest 1982. Bagest til højre ses Ulrich Brams, John Wichmann og Bo Smith

Pokalvindere 1987
Søren (10) John
Wichmann og John
(5)

1995 Morten (26) skærer for, Søren (15) ser på

porten hos en venlig sjæl der lagde lokaler til. Deltagerne var festklædte med nypudsede sko og de større unger kiggede nysgerrigt under pressenningen.

Aftenspisningen fandt dog snart den form, som siden har været praktiseret med stort held: Udelegering af størstedelen af madlavningen, så grillstegning af pattegris, højreb eller røde bøffer, og hvis så vejret i øvrigt arter sig, dækkes der langbord på græsplænen ved søbreden. Hver især stiller med et havebord, dug, service og hvad der skal drikkes, og når klokken falder i slag, tager alle plads i en symfoni af kulørte parasoller og mangefarvede lune trøjer til den i reglen let kølige sommeraften.

Hvor har vi haft mange minderige sommerfestaftener. Børnene var i begyndelsen med i barnevognene, år senere fandt man dem ved snobrødsbålet og nu drikker de rødvin med forældrene til langt ud på natten. En tradition er

1993 under vingevalnødden i skovkanten

grundlagt - og nye barnevogne kommer til.

Fastelavnsfest

Fra begyndelsen af bebyggelsens levetid til midt i halvfemsene, var 'Jonstruphøj' præget af mange børnefamilier

Fastelavn 1984

og **fastelavnsfesten** var en af vinterens højdepunkter. Fantasiaen i udklædningen var stor, alle var af huse til tøndeslagningen, kattekongekroningen og de efterfølgende fastelavnsboller med varm kakao til. Jeg tror de voksne fik 'gammel dansk. En væsentlig del af årets fotografier blev med garanti taget på denne dag.

Som årene gik og de små blev store, svandt interessen, og fastelavnsfesten er p.t. gået i hi, men kan vel vækkes til live igen?

□

Fastelavn 1991

Fastelavn 1993

Kildefortegnelse

Beboerne på Jonstruphøj
Rita & John Mundberg, Smørum
Benny Mundberg, Værløse
Finn Johansen, Hareskov
Mikkel Thomsen, Kirke Værløse
Anders Magård Hansen
Jens Schlüter, Hareskov
Stig Rasmussen
Hans Meltofte, Roskilde
Irene Tersing, Skovlunde
Bodil Hornemann, Hornbæk
Olaf Passburg, Massachusetts, USA

Litteraturfortegnelse

Jonstrup Vang, Historien om et skovlandskab fra middelalder til nutid, af Eiler Worsøe (1988)
Hanne Jespersens Husmandskolonien Jonstrupvang. Upubliceret hovedopgave 1988, jysk åbent universitet
Kend din egn. Kursusmappe af J. K. Skov (1979/80)
Værket ved Sønderø 1874-1974, Københavns Vandforsyning. Særtryk af årsskrift 1974
Danmarks Søer, Søerne i Roskilde Amt, Kbh's Kommune og Kbh's Amt, af Thorkild Høy og Jørgen Dahl
Kraks Blå Bog, årgang 1920 til 1984
Kraks Vejviser, årgang 1923 til 1950
Den danske lægestand 1982 – 1993 og tidligere udgaver
Landskabs og plejeplan for Sønderø, af Peter Friis og Mogens Lock Hansen (1992)
Dansk biografisk Leksikon, 1936 mf.
Jonstrupbogen, 1923 til 1972. Jonstrupsamfundets Forlag
Værløse kommunes: Byplanvedtægt nr. 7, Lokalplan forslag nr. 23, Lokalplan nr. 41
Ballerup Bladet, ca. 1/3-1962
Billed Bladet ca. 1979

Folketællinger Jonstrup Vang, 1860/70/80/90, 1901/06/16/21/25/30/40
Valglistre 1939/40
Tingbøger
Skøder
Deklarationer
Realregistre
Skøde-og panteprotokoller
Forsikringsprotokoller
Sogneforsikringsprotokoller
Vurderingsprotokoller
Taksationsprotokoller
Arkivmateriale fra Værløse kommunes Tekniske forvaltning
Arkivmateriale og billeder fra Værløse Lokalhistoriske Arkiv
Kongehusets hjemmeside på Internettet

Kortmateriale fra:
Værløse kommunes Tekniske forvaltning
Kort-og Matrikelstyrelsen
Værløse Lokalhistoriske Arkiv
Diverse bøger, se litteraturfortegnelse

Tak til

De frivillige ved Værløse Lokalhistoriske Arkiv
Erhvervsarkivet, Henrik Vedel-Smith
Landsarkivet
Rigsarkivet
Kort-og Matrikelstyrelsen
Ballerup ret, Tinglysningsskontor
Værløse kommune, Teknisk forvaltning
Ballerup Bibliotek
Værløse Bibliotek
Hanne Jespersen
Gitte van Reeuwijk
Pernille van Reeuwijk